

hulppatrouilleschip ; de stalen 0.297-RUBENS - 320 brutoton - 1937 - onderzeebootbestrijding , verloren op 13 februari 1941, gebombardeerd ten Zuidwest-Ierland ; de stalen 0.269-St.-JAN BERCHMANS - 114 brutoton - 1935 - hulppatrouilleboot ; de houten 0.220-SANTA MARIA - 75 ton brutto - 1936 - ballonversperringsschip, ontmagnetiseerschip (1944) ; de stalen 0.290-TENIERS - 74 brutoton - 1929 - ballonversperringsschip.

In de loop van de maand september 1940 werden nog vier eenheden opgevoerd, n.l.: de stalen 0.92-GRAAF VAN VLAANDEREN (zie hoger) - stalen netversperringsschip (vóór havenmond) ; de stalen 0.164 - JAN DE WAELE - 324 brutoton - 1925 - stalen netversperringsschip; de stalen 0.228-MASSABIELLE - 110 ton bruto - 1935 - lucht- en zeeredding - boot ; de stalen 0.83-PRINCE DE LIEGE - 324 brutoton - 1926 - stalen netversperringsschip (vóór havenmond).

De maand oktober kende nog eens 6 opvoeringen n.l.: de stalen 0.108-ADRIATIC - 147 brutoton - 1936 - hulppatrouilleboot; de stalen 0.266-HECTOR-FRANS - 109 ton bruto - 1938 - hulppatrouillevaartuig ; de houten 0.102-MATHILDE-SIMONNE - 88 ton bruto - 1931 - hulppatrouilleboot, mobiele vegereenheid, onderdeel van de ontmagnetiseeringseenheid ; de stalen 0.232-ROGER-ROBERT - 97 ton bruto - 1922 - hulppatrouilleboot; de stalen 0.346-ROZA-ARTHUR - 114 ton bruto - 1936 - hulppatrouillevaartuig, inspectiedienst; de houten 0.65-SOPHIE-FRANCOIS - 73 brutoton - 1930 - hulppatrouilleschip .

Tussen de maanden mei en december 1940 , op niet nader bepaalde data, werden tussen hogergenoemde eenheden, nog 15 vissersvaartuigen voor de Marine opgevoerd, te weten : de stalen 0.239-ANCRE D'ESPERANCE - 110 brutoton - 1935 - hulppatrouillevaartuig; de stalen 0.349-ANNE-MARIE - 96 ton bruto - 1930 - hulppatrouilleboot, verloren op 20 januari 1942, details niet gekend ; de houten BLUE TIT (ex-ANNA-LEOPOLD-H.76) - 53 ton bruto - 1936 - observatiemijnenleger ; de stalen 0.224-CHARLES-DENISE - 114 brutoton - 1935 -ballonversperringsschip ; de stalen 0.227-COR JESU - 94 brutoton - 1931 - ballonversperringsschip , verloren op 8 juni 1941 ; de stalen 0.235-DE ROZA - 99 ton bruto - 1931 - hulppatrouillevaartuig, de houten 0.329-DIANA-LUCIE - 78 brutoton - 1931 - hulppatrouilleschip, mobiele vegereenheid, onderdeel van de ontmagnetiseeringseenheid ; de houten 0.336-ELISABETH-GILBERTE - 67 ton bruto - 1929 - hulppatrouilleboot ; de stalen 0.315-GEORGE-MARIA - 102 brutoton - 1930 - mijnenveger , CHANNEL FIRE (1942); de houten 0.211-GENERAAL LEMAN - 86 ton bruto - 1919 - ballonversperringsvaartuig ; de houten 0.115 - IRMA-ALICE - 77 brutoton - 1930 - hulppatrouilleboot ; de houten 0.105 - JACQUELINE-FLORIMOND - 82 ton bruto - 1912 - havendienst ; de houten 0.314-OSCAR-ANGÈLE - 79 ton bruto - 1931 - hulppatrouilleschip ; de stalen 0.54-RENAISSANCE - 104 brutoton - 1914 - hulppatrouilleschip ; de houten 0.214-ROGER BLONDE - 82 ton bruto - 1931 - stalen netversperrings-schip (vóór havenmond).

Nog in februari en in maart 1941 werden de stalen 0.298-VAN DYCK - 352 brutoton - 1926 - onderzeebootbestrijding en de stalen 0.299-VAN ORLEY - 352 ton bruto - 1927 - onderzeebootbestrijding, gevorderd, doch deze laatste ging op 4 mei 1941 verloren.

Zelfs in 1943 nog moest er in november een vaartuig aan geloven, n.l. de 0.179-IBIS II - 160 ton bruto - 1937 - havendienst, brandstofvervoer. Dit waren de 71 Belgische vissersvaartuigen die dienst deden in opdracht van de Royal Navy. Naast de Belgische eenheden maakten ook 85 uitgeweken Franse treilers, 55 Noorse, hoofdzakelijk walvisjagers, 28 Nederlandse treilers, 1 Poolse, 1 Deense en 1 IJslandse eenheid deel uit van de ongeveer 2.054 gevorderde vissersvaartuigen - uiteraard meest Britse, Canadese en Zuid-Afrikaanse - die vlug voor dit oorlogswerk konden worden geschikt gemaakt.

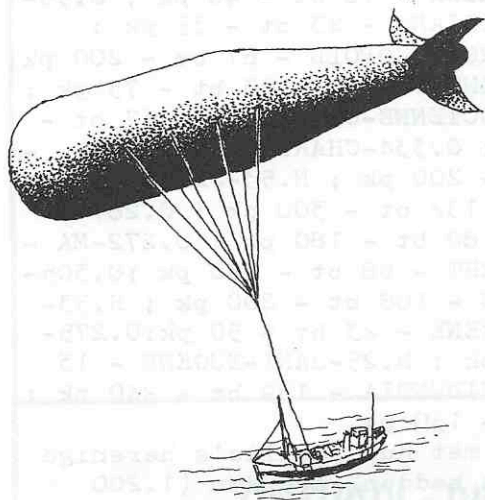
Mijnenvegen, hulppatrouille, havendienst, bevoorrading en zo brengen geen moeilijkheden mee voor de lezer, maar ballonversperrings - vaartuig, of stalen netversperringsschip, vragen wel wat nadere toelichting.

Een ballonversperringsvaartuig of " Balloon Barrage Vessel" was in principe niet te groot, bvb een middenslag vissersvaartuig met kleine diepgang. Het visruim was omgebouwd tot verblijf voor 5 à 6 Brit-

se R.A.F.-soldaten die de ballon bedienden. Aan boord waren ook gastanks ondergebracht gevuld met een licht gassoort (waterstofgas, dichtheid 0,0696, dat sedert 1783 gebruikt werd in ballons en luchtschepen), niet om de ballon te vullen, maar om drukverlies wegens kleine lekken, te verhelpen. Het zeer brandbare waterstofgas werd later vervangen door het veiliger helium-gas.

Daarnaast was een speciale lier met aandrijving voor het snel bedienen (stijgen,dalen) van de ballon die door middel van een lichte staaldraad op de lier verbonden was, op het dek opgesteld. De voorste helft van de ballon was cilindrisch met een front in halve bolvorm. De tweede helft was kegelvormig, op het uiteinde voorzien van drie driehoekige stabilisatievlakken.

De ballons moesten mobiel zijn, bij voorkeur op een schip of op een speciaal uitgeruste vrachtwagen, zodat ze vlug naar willekeurige plaatsen op land en ter zee konden gedirigeerd worden. Ze dienden als scherm rond konvooihavens, scheepsbouwerven, vliegtuig- en wapenfabrieken, e.d. De vijandige vliegtuigbemanningen schuwden de staaldraden die door de vleugels sneden wanneer ze in dergelijke versperring terecht kwamen, vooral in het duister.

Bij de landingen op de Normandische kust in juni 1944 waren zelfs meerdere koopvaardij-schepen uitgerust met dergelijke ballon.

Om rivier- en havonmondingen tegen onderzeeboten en/of torpedo's te beschermen, werden netversperringen uitgedokterd waarbij stalen netgordijnen vertikaal in het water tegen de oppervlakte werden opgehouden door speciale schepen, met twee steunarmen op de voorsteven, waaraan het net opgehouden werd. Dit ophouden tussen de schepen werd nog vervolmaakt door het gebruik van een stel boeien. Om de eigen in- en uitvaart mogelijk te maken kon een deel van het netschermbaan een afzonderlijk vaartuig opengevaaren worden, zodat passage voor eigen eenheden mogelijk was.

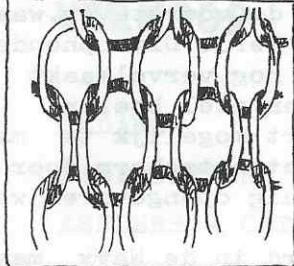
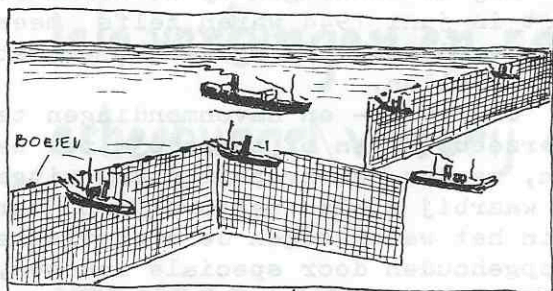
Ballonversperringsschepen waren geen standaard in de Navy maar netversperringseenheden of 'Boom Defence Vessels' wel, o.a. van de "Bar"-en van de "Net"-klasse.

De haven van Oostende kende ook een soortgelijke "passieve verdediging" in Wereldoorlog II. Daar de havenmond niet breed is, had de Kriegsmarine ter hoogte van de huidige North Sea Yachtclub, tegen "nachtelijk bezoek" een kettingversperring over de haven voorzien tussen de westelijke- en oostelijke kaaimuren !

Voor de passieve verdediging kreeg Milford Haven 8 Belgische eenheden voor ballonversperring, en was het de thuishaven voor 7 hulp-patrouille-eenheden ; Cardiff was de basis voor 8 hulppatrouilleboten uit de Belgische vissersvloot ; Swansea kreeg 2 Belgische hulppatrouilleurs en er werden nog enkele verspreid over Newlyn, Devonport, Salcombe en Brixham, plus nog eentje bij de N.A.A.F.I. (Navy, Army, Air Force Institution); een bij de Handelsmarine te Methil, bij de Naval Control, e.d.

Naast de vaartuigen die reeds in vorige bladzijden werden vermeld, hier nog een reeks - en inderdaad niet volledig - eenheden die een zuidwestelijke haven in Engeland binnen liepen ; de 0.285-MARIE-JOSE-ROSETTE - 135 bt - 240 pk ; 0.341-MONTE CARLO - 96 bt - 200 pk ; 0.212-MARIA-LJDOVICA - 129 bt - 240 pk ; 0.28-AUGUSTA - 9 bt-12 pk; 0.90-DO-X - 35 bt - 75 pk (n.v.d.r. : in meerdere, zelfs officiële, scheepslijsten wordt de scheepsnaam DOX opgegeven, deze nietszeggende naam moet zijn Do-X, de naam van de Do-onbekend, de geweldige metalen vliegboot die einde 1926 door de Duitse ballon- en vliegtuigbouwer Claude Dornier werd gebouwd. Ze had een spanwijdte van 47 meter, had 12 motoren in lijn boven op de enkele vleugel en kon comfortabel 70 passagiers vervoeren); N.42-

ADRIENNE-LOUIS - 45 bt - 95 pk ; 0.175-MARGUERITE-MARIE-MOUISE - 85 bt - 180 pk ; 0.204-MADELEINE-HUBERTINE - 115 bt - 200 pk ; 0.289-PAUL-THERESE - 96 bt - 240 pk ; 0.93-MARIE-JOSEPH - 21 bt - 44 pk ; 0.254-BEATRIX-ADRIENNE - 85 bt - 200 pk ; 0.312-ZEESTER - 74 bt - 150 pk ; 0.339-CHARLES-MADELEINE - 100 bt - 200 pk ; 0.249-MARGUERITE-SIMONNE - 70 bt - 150 pk ; 0.223-ROGER-JEANNINE - 68 bt - 150 pk ; 0.246-FRANS-ELZA - 71 bt - 150 pk ; 0.88-JOHN - 197 bt - 5PP pk ; 0.87-GABY - 130 bt - 240 pk ; B.30-JEAN-ANDRE - 58 bt - 100 pk ; 0.84-EUROPA - 27 bt - 60 pk ; Z.46-MAURICE-JOSEPH - 13 bt - 20 pk ; 0.137-THERESE DE JESUS - 67 bt - 150 pk ; 0.292-VAN EYCK - 132 bt - 240 pk ; 0.293-VAN DER WEYDEN - 132 bt - 240 pk ; 0.294-VAN DER GOES - 132 bt - 240 pk ; 0.295-MEMLINC - 129 bt - 240 pk ; 0.158-EDOUARD ANSEELE - 338 bt - 600 pk ; 0.303- ONS WELZIJN - 74 bt - 150 pk ; H.65-DE DRIE GEBROEDERS - 30 bt - 50 pk ; 0.256-MAURICE-ANDRE - 84 bt - 180 pk ; 0.160-NAUTILUS - 336 bt - 600 pk ; 0.159-TRANSPORT - 343 bt - 600 pk ; 0.66-BRUINVISCH - 51 bt - 110 pk ; 0.86-GOERGES-EDO - UARD - 217 bt - 600 pk ; H.49-DEBLAUWVOET - 60 bt ; 150 pk ; H.34-MARGUERITE-RENE - 22 bt - 70 pk ; 0.338-GEORGES-VALERE - 77 bt - 150 pk ; 0.79-NOTRE-DAME DELIVREZ NOUS - 73 bt - 150 pk ; 0.96-GEORGETTE-LYDIE - 21 bt - 35 pk ; 0.129-AMANDA-AUGUSTINA - 18 bt - 30 pk ; 0.27-DE ZEVEN KINDEREN - 18 bt - 35 pk ; 0.162-HELENE-JULIEN - 18 bt - 40 pk ; 0.95-ANDRE-LILIANE - 23 bt - 35 pk ;

0.350- ROI LEOPOLD - 87 bt - 200 pk ; 0.63-SAINT-PIERRE - 23 bt - 75 pk ; 0.276-LUCIENNE-CHRISTIAN - 67 bt - 150 pk ; 0.334-CHARLES-MADELEINE - 100 bt - 200 pk ; N.53-JEANNE-PAU - LETTE - 132 bt - 300 pk ; 0.287-IXOUS - 80 bt - 180 pk ; 0.272-MARIE-ROBERT - 68 bt - 150 pk ; 0.305-PATIENCE - 108 bt - 200 pk ; H.53-BERTHA-RENE - 23 bt - 50 pk ; 0.275-HELENE - 145 bt - 350 pk ; N.25-SANT-EUGENE - 13 bt - 25 pk ; 0.241-PROVIDENTIA - 139 bt - 240 pk ; 0.186-ANGELUS - 67 bt - 150 pk.

Toen de vissers met hun familie's herenigd waren en een onderkomen hadden gevonden (1.200 vissers met hun familie's vormden een kolonie van 3.500 Belgen) konden ze op welbepaalde gebieden, gedurende zekere tijden naar zee om te vissen , want de voedselinbreng voor het ingesloten Engeland was belangrijk , 1.000 ton per maand !

In juli 1940 was de indeling der Belgische vissersvloot (niet gevorderde) in de Britse havens als volgt :

Brixham	Newlyn	Milford	H. Fleetwood	Cardiff	Swansea	Oplig	Totaal
45+2	14	2	7	1	2	1+2	76 Oostende
10	10	-	-	-	-	-	20 Heist
13	5	-	-	-	-	-	18 Zeebrugge
-	1	-	-	-	-	-	1 Blankenber-
5	2	-	-	-	-	-	7 Nieuwpoort
73+2	32	2	7	1	2	1+2	122 (ge

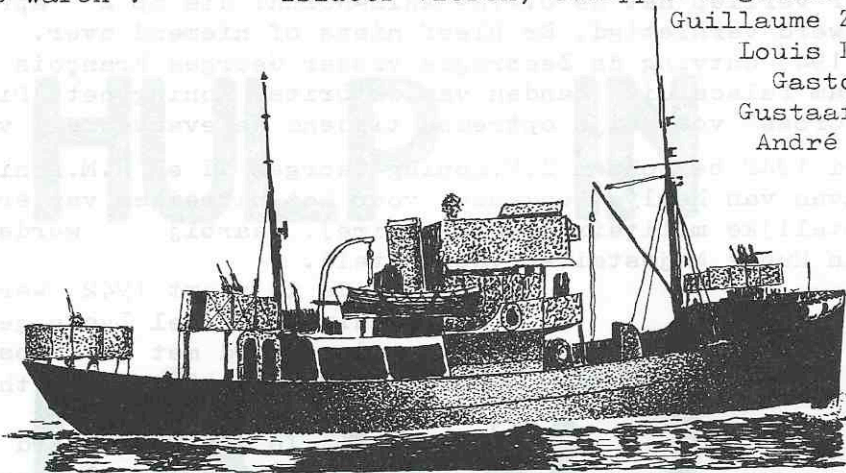
De overblijvende stoomtreilers (7 op 12) die nog niet gevorderd allen te Fleetwood gestationeerd waren (later in de oorlog, in 1941, zouden er maar een paar over blijven) hadden een bemanningsoverschot waardoor ieder schip nagenoeg een dubbele bemanning had, zodat een beurtstelsel moest ingevoerd worden. Deze vaartuigen brachten grote hoeveelheden vis, tot 80 ton per reis, aan land.

Naast de Belgische voeren ook Franse eenheden op IJsland, zoals de JEAN THIBAULT, uit Dieppe; de Britse URKA SAMURAI, TOGALIE, DEVERON, HONORA EVELYN ; de Nederlandse MARIA, CORNELIS, YM.2-CHRISTINE, YM.45-PERSEUS, YM.91-AMSTELSTROOM, YM.147-OOSTZEE, de 4 laatste van de rederij De V.E.M.

Te Brixham en te Newlyn waren het grootste aantal kleine

kusteenheden verzameld. De Brixhamse bevolking - eertijds een der voor- naamste vissershavens van Groot Brittannië, nu een 3e rangsvakantie - oord (groeide met de komst van de ingeweken vissersbevolking van 1.800 Belgen, hoofdzakelijk familie's uit Oostende, Heist en Zeebrugge; personeel van de scheepswerf Borrey, de smid Deleersnyder, en zo meer. Deze grote kolonie had te Brixham een zidanig gunstige invloed, dat een Schotse kunstenaar en auteur, Peter Anson, in 1944 schreef: "...dat de Belgische vissers volledig de atmosfeer in deze haven hadden omgevormd, met hun eigen kledij en gewoonten en algemene vastlandse blijmoedigheid"!

Uiteraard kenden de vissersfamilie's van meetafaan het oorlogsleed. Reeds op 14 juli 1940 werd de O.241-PROVIDENTIA, vissende van uit Swansea in het St.-Georges Kanaal, aangevallen door 5 vijandelijke vliegtuigen. Het was een koud kunstje. Schip en bemanning verdwenen. Dat waren: Isidoor Vieren, schipper-eigenaar,

Belgische hulppatr.-motortreiler ADRONIE-CAMIEL
een 1-ponder - 4 mitrailleurs

Guillaume Zonnekeyn, 32 jaar,
Louis Defer, 31 jaar,
Gaston Wynants, 33 jaar
Gustaaf Hubrouck, 26 jaar,
André Verbrugge, 28 jaar.

Op 17 juli 1940 werd de O.312-DE ZEESTER, met basis Newlyn, aangevallen door vijandelijke vliegtuigen, waarbij Ghys Maurice dodelijk getroffen werd. De O.339-CHARLES-MADELEINE, gevaren van uit Newlyn, verdween op 27 juli 1940, op raadsel -

achtige wijze. Verloren hierbij het leven: Kroothoep Maurice, 46 jaar
Kroothoep Raymond, 14 jaar
Devynck Julien, 16 jaar
Rotsaert Jozef, 26 jaar.

In de loop van de maand augustus 1940 liep de O.85-MARCELLE in het St.-Georges Kanaal op een mijn; Schip gezonken, geen overlevenden.

Op 25 november 1940, in het nachtelijk duister, werd de O.249-MARGUERITE-SIMONNE tot zinken gebracht door een vijandelijk schip, op 8 mijl zuidoost van Wolf Rock. Liep aan de grond. Bemanning gered.

Op 4 december 1940 werd de O.275-HELENE door een mijn getroffen en was verloren.

Ter visvangst op de IJslandse gronden strandde op 13 februari 1941, de motortreiler O.86-GEORGES-EDOUARD, befaamd door het redden van 1.000 militairen uit Duinkerke in juni 1940. Bij "schip verlaten" voor de 12-koppige bemanning verloor reeds een metroos het leven en bij de moordende tocht over het ijzige land naar de beschaving, verloren nog 4 vissers het leven. Dit waren: Rouzée Gustaaf,

Cyriel Coulier
Gerard Debrock
Caulet Theodoor
Dedrie Raymond.

Bij Ministeriële Besluit van 1 april 1941 werd het Gulden Boek van het Zeewezen gepubliceerd waarin de zeelieden vermeld staan die deelnamen aan de ontruiming van Duinkerke.

Op 11 mei 1941 werd even buiten de haven van Brixham een vliegtuigaanval uitgevoerd op de O.47-EUPHRASIA. Resultaat; doden en gewonden.

Terugkerend van een voorspoedige vangreis op de IJslandse gronden werd de O.88-JOHN op 2 juni aangevallen door 2 vliegtuigen van de

Luftwaffe met kanons en bommen. De schade was aanzienlijk maar het vaartuig kreupelde nog. 's Anderendaags terug vliegalarm om het karwei af te maken. Schip onbestuurbaar en zinkend. Stakelvuur ontstoken op het bakdek. Bemanning opgepikt door Noorse tanker THORSHAVET en in Schotland afgezrt. Eén man gewond.

Op 8 juni 1941 werd de ballonversperringseenheid O.227-COR Jesu buiten Alnmouth door een vijandelijke vliegtuigaanval met bommen bestookt en tot zinken gebracht. Bemanning werd gered.

Een Wetbesluit werd uitgevaardigd op 20 juni 1941 waarbij het Oorlogskruis werd ingesteld.

Op zee, in de omgeving van Newlyn-Penzance, werden de B.30-JEAN-ANDRE en de O.223-ROGER-JEANNINE op 14 juli 1941 overvallen door vijandelijke bommen. Geen noemenswaardige schade.

Een mijl bezuiden St.-Govens Head werd op 15 maart 1942 een vliegtuigaanval uitgevoerd op de O.304-GRATIE GODS.

Slechter verliep het de O.272-MARIE-ROBERT die op 2 april 1942 door een mijn werd vernietigd. Er bleef niets of niemand over.

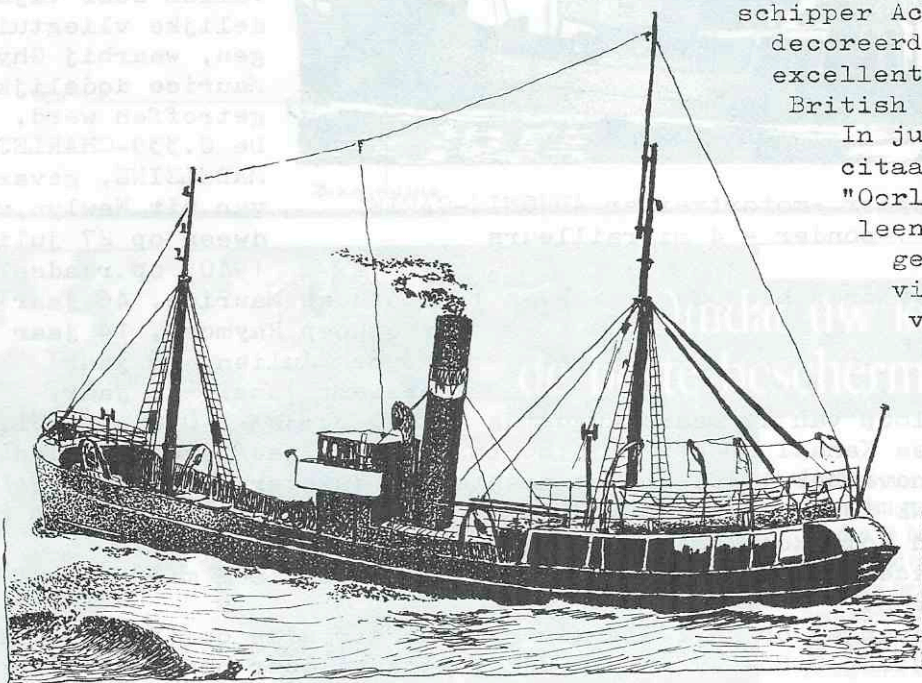
In mei 1943 ontving de Zeebrugse visser Georges François Ragaert op Buckingham Palace uit handen van de Britse Koning het "Distinguished Service Cross" voor zijn optreden tijdens de evacuatie van Duinkerke.

Op 6 mei 1942 bezochten Z.M.Koning Georges VI en H.M.Konigin Elisabeth de haven van Newlyn-Penzance, voor het uitreiken van eretekens aan verdienstelijke militairen (St.Nazaire). Daarbij werden meerdere vissers aan Hunne Majesteiten voorgesteld.

Reeds in maart 1942 werd schipper Achiel Lycke gedecoreerd met het "most excellent Order of the British Empire".

In juni 1942 werd het citaat gepubliceerd : "Oorlogskruis is verleend wegens moedig gedrag vóór de vijand" aan de volgende zeelieden :

- Lycke Achiel, schipper
- Viaene Romeo, motorist
- Rubben Urbain, matroos
- Vanhove André, Matroos,
- "zich in volle zee bevindend, hebben niet ge-

aarzeld zich met hun motortreiler te begeven in de nabijheid van een aangevallen en brandend schip door een vijandelijk vliegtuig. Zijn er in geslaagd het grootste deel van de scheepsbemanning te redden".

De motortreiler was de O.287-IXOUS van de rederij Lenaers René. De decoratie's werden uitgereikt door Mr Rueff, vertegenwoordiger van de Minister.

Juli 1942. Lord Leathers, Minister of War Transport, bracht hulde aan onze zeelieden. Minister Gutt deed hetzelfde en ter gelegenheid van 21 juli vereremerkte hij 96 Belgische koopvaardijmannen en vissers.

- Trouwe Lezer, -----

- We deden ons best. De waarheid wordt niet door ons opge- -----

- eist. Ons materiaal was niet foutloos. Onze verontschuldigi- -----

- gingen, indien niet foutloos. -----

- Schiet niet op de pianist. -----

- Zie ook vorige nummers . R.Decler -----
